

האר"י ז"ל נהג לככות בר"ה יה"כ ואמר כי מי שאינו כוכה בימים אלו חין נשמח טובה ושלמה נס אמר כל מי שכוכה אז מטמנו בככיה גדולה מאילו אותו טעה דיינין לי בכ"ד של מעלה ונפשו מרגשת וכל לו הככיה מאליו :

(1) דה

תקפ"ד
מ
אכ"ס

רז בר"ה אין מאריכין בתפלה יותר מדי"א שאין להתענות בוי"ע עד חצות כמו שארי י"ט. ואם נמשך עד חצות מתפללין מנחה קודם סעודה"א וא"א אבינו מלכנו"י ואין לבכות בר"ה" כמבואר בעזרא אל תבכו כוי"ע והקפיד לפעמים לנגן הקדיש שאחר מוסף לכבוד יו"ט.

(2)

מזשה
ר
ס"ב

(3) י"ק כ"ס

ויקרא כג אמר
עליכם לפני יהוה אלהיכם : כי כלה הנפש אשר לא יתענה בעצם היום הזה ונכרתה מעמיה : וכל הנפש אשר תעשה כלה מלאכה בעצם היום הזה והאכרת את הנפש ההוא מקרב עמה : כל מלאכה לא תעשו חפת עולם לדרתים בכל משבתים : שבת שבתון הוא לכם ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש בערב מערב עד ערב השבתו שבתכם : פ' ונדבר יהוה אל משה לאמר : דבר אל בני ישראל לאמר כחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הסוכות שבעת ימים ביום הראשון מקראת שבת מלאכת עבודה לא תעשו : שבעת ימים תקריבו אשה ליהוה ביום השמיני מקראת שבת יהוה לקסו והקרבתם אשה ליהוה עצרת הוא כל מלאכת עבודה לא תעשו : אלה מועדי יהוה אשר תקראו אתם מקראת קדש לתקריב אשה ליהוה עלה ומנחה וזבח ונסכים דבר יום ביומו : מלבד שבת יהוה ומלבד מהנות לך ומלבד כל ידריכם ומלבד כל ידבתיכם אשר תתנו ליהוה : אף בתמשה על יום לחדש השביעי באספקל את תבואת הארץ תתנו את חג יהוה שבעת ימים ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון : ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עזר עבת וערבי נחל ושמתם לפני

ויקרא כג אמר
המשמים יום והקרבתם מנחה תרשה ליהוה : ממושבתיכם תביאו ו לחם תנופה שתיים שני עשרנים סלת תהינה המין האפונה בכורים ליהוה : והקרבתם על יד לחם שבעת כבשים תמימים בני שנה ופר כדבקר אחד ואילם שנים יהיו עלה ליהוה ומנחתם ונשיתם אשה ריחיה ליהוה : ונשיתם שעיר עינים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים : והניף הכהן אתם על לחם הכפרים תנופה לפני יהוה על שני כבשים קדש יהוה ליהוה כלבן : וקראתם בעצם היום הזה מקראת קדש יהוה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו חפת עולם בכל מושבתים לדרתים : ובקצתם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדה בקצרה ולקט קצרה לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אפי יהוה אלהיכם : פ' ונדבר יהוה אל משה לאמר : דבר אל בני ישראל לאמר בחדש השביעי באחד לחדש יהוה לכם שבתון וכל חרון תרועה מקראת קדש : כל מלאכת עבודה לא תעשו והקרבתם אשה ליהוה : ונדבר יהוה אל משה לאמר : אף בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא מקראת קדש יהוה לכם ועניתם את נפשתיכם והקרבתם אשה ליהוה : וכל מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה כי יום כפרים הוא לכפר

ויקרא כג אמר 152
מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקראת קדש כל מלאכה לא תעשו שבת הוא ליהוה בכל מושבתים : פ' אלה מועדי יהוה מקראת קדש אשר תקראו אתם בכבודם : בתדש הראשון בארבעה עשר לחדש בין הערבים פסח ליהוה : ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג המצות ליהוה : שבעת ימים מצות תאכלו : ביום הראשון מקראת קדש יהוה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו : והקרבתם אשה ליהוה שבעת ימים ביום השביעי מקראת קדש כל מלאכת עבודה לא תעשו : פ' ונדבר יהוה אל משה לאמר : דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כחמשה עשר יום הראשון מקראת קדש יהוה לכם וקצחתם את קצירה ותבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן : והניף את העמר לפני יהוה וקצבתם ממדת השבת ויפנו הכהן : ונשיתם ביום הניפכם את העמר כבש תמים בני שנתו עלה ליהוה ומנחתו שני עשרים סלת בלילה בשמן אשה ליהוה ריח ניחה ונסכה יין רביעת ההין : וכל יוקדו וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה עד הביאכם את קרבן אהיכם חפת עולם לדרתים : בכל מושבתים : ס' וספרתם לכם ממדת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות המיכת ההינה : עד מקרת השבת השביעת הקפידו

א ששת ימים האלו שאטרן הכתוב בעשיית מלאכה שהן ראשון ושביעי של פסח וראשון ושמיני של חג הסוכות וביום חג השבועות ובאחד לחדש השביעי חג הנקרא ימים טובים. ושבתת כולן שיהו אסורין בכל מלאכת עבודה חוץ ממלאכה שהיא לצורך אכילה שנאמר אך אשר יאכל לכל נפש וגו' :

(4) כחמ"ק
י"ו
א"ל

(1)

מתני' יהעובר לפני התיבה ביום של ר"ה השני מתקיע ובשעת ההלל הראשון מקרא את ההלל: גמ' מאי שנא שני מתקיע משום דברוב עם הדרת מלך או הכי הלל נמי נימא בשני משום דברוב עם הדרת מלך אלא מאי שנא הלל דבראשון משום דוריון מקדימין למצות חקיעה נמי נעביד בראשון משום דוריון מקדימין למצות אמר רבי יוחנן בשעת גזרת המלכות ישנו: מדקאמר בשעת ההלל מכלל דבראש השנה לילכא הלל מ"ם *אמר רבי אבהו אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך ברא"ה וביום הכפורים אמר להם אפשר מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה:

6) ולא הלל של חנוכה בלבד הוא שמדברי סופרים *אלא קריאת ההלל לעולם מדברי סופרים בכל הימים שגומרין בהן את ההלל. ושמונה עשר יום בשנה מצוה לגמור בהן את ההלל ואלו הן. שמונת ימי החג. ושמונת ימי חנוכה: וראשון של פסח ויום עצרת. אבל ראש השנה ויום הכפורים אין בהן הלל לפי שהן ימי תשובה ויראה ופחד לא ימי שמחה יתירה. ולא תקנו הלל כפורים שקריאת המגילה היא ההלל:

7) ר"ה ד'א חנוכה י"א

השנת הראב"ד הי"ו. אלא קריאת ההלל לעולם מדברי סופרים בכל הימים שגומרין. מ"ם ויש כנס עסק פוגר קננה כשיר יסיה לנס כלין ספקדס חג (ישעי' , כס).

7) ר"ה ד'א חנוכה י"א

1) ברם צריך עצרת בזמן הזה דיום אחד הוא וראש השנה ויום הכפורי נמי מבטלי גזירת שבעה אי לא מי אמרו רגל דהוי שבעה (ט) מבטל גזירת שבעה אבל הני דחד יומא אינון כשבת דמו או דילמא שבת עונג הוא דכתיב בית אב"ל הני י' כיון דאית בהו שמחה כרגלים דמו ומפסיקין ת"ש דתנן * ר' אליעזר אומ' מיום שחרב בית המקדש עצרת כשבת מאי מעמ' דליכא ראייה והגיגה ודליכא תשלומין כל שבעה רבן גמליאל אומ' ראש השנה ויחכיפ כרגלים (י) מאי מעמ' כיון דהוקשו כל המתעדי' כולם זה בזה אפילו ראש השנה ויום הכפורים וכ"ש עצרת דאיברי רגל ואיברי חג ואית ביח שמחה * אמר רב גידל בר מנשיא אמר שמואל הלכה כרבנן:

8) ר"ה ד'א חנוכה י"א

מתני' *הקובר את מתו שלשה ימים קודם לרגל במילה הימנו גזרת שבעה שמונה בשלח הימנו גזרת שלשים מפני שאמרו ישבת עולה ואינה מפסקת רגלים מפסיקין ואינון עולין * ר' אליעזר אומר משחבב בית המקדש *עצרת כשבת רבן גמליאל אומר דראש השנה ויום הכפורים כרגלים וחכמים אומרים *לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא *עצרת כרגלים ראש השנה ויוה"כ כשבת

9) ר"ה ד'א חנוכה י"א

במ' מכלל דבריה לא אמרי' כג' מן בנאונים זיל סתמו דכין שאין כלל כריש אס מל להיות בשבת אומרים בו דקדק וכל יום יום של כל יום אומרים בו דקדק לפי שאומרו איתו על מזון דכין של מסתחב כיון שאין בו כלל שבת דק' אומרים אומרים חלוקים ואומרים דר' מר ר'ה הוא וכו' דבאלי' ראשי חדשים לא אמרין דקדק אף בריה עמי לא אמרין ליה וכו' יתרה בר ברזילי אלתרעתי זיל כנס שאין אומרים דקדק בראש הבאה ויום הכפורים שאל להיות בשבת ולא לביט מלכט ומסבט מסקין שאל לאמרו בראש הבאה שאל להיות בשבת אבל אומר איתו ביום הכפורים שאל להיות בשבת ואפצ' דשפמח * מסא דכין דבריה אילכ שמה בנאונים וספיה כשאר ימים שותים לא אמרין ביה דקדק אבל ביוה"כ כיון שאל יום עמי אומרים איתו אית' נמי כיון שאל שאלם לר'ים בשבת לא באדרי לתמי' אלא ביה"כ (שאל להיות בשבת) שאלו כיהן נמר דין שאל לא עבדו אומרי:

- 1) שאל לרביט נהשוו נאון (השוח) מה להעטת בריה
 - 2) *והיב' בריה אמרו להעטת בין מדברי סופרי ביה
 - 3) מדברי קבלה בין מברייתא בין מהלמחלה מדברי סופרי
 - 4) מניין לפי שהוא כלול עם שטר המועדות ובמ"ב ביה
 - 5) מקרא קודם הדר' בסיפרא וספרי קדושה במלכ'ל
 - 6) ובמסכתא ובכנסת נקיה וכן פרש"י פרשה אמור אל
 - 7) הכהנים ומקרא קודם דיו"ב בכסוה נקיה ובתפלה של
 - 8) שאר ימי במלכ'ל ובמסכתא ובכנסת נקיה ובתפלה
 - 9) ועוד דריה אוקרי' ת' ככל המועדים דכתיב בכסה ליום
 - 10) חגט וחמרי' חזיה ת' שיהיה מהכסה זו היא אומר
- זה ר"ה ועוד במ"ה קרי ליה ת' וכתיב וממחה בתוך וכו' יוחנן בוקצו כל המועדות יי' זה לזה הא לנדה ששלו לשאר ימי'

10) מרדכי ר"ה תש

תקצו אם מותר להתענות בר"ה. ובו נ' סעיפים:

וא (ה) (א) אוכלים ושותים ושמים (ב) ואין מתענין בר"ה ולא בשבת שובה יאמנם לא יאכלו כל שבעם למען לא יקלו ראשם ותהיה יראת ה' על פניהם: ב (ג) יש מקומות שקבלה ביום (ד) שכל מי שרגיל להתענות בר"ה (ה) ומשנה רגילותו ואינו מתענה אינו משלים שנתו. כנס ומי שאינו יורא לנפשו (ז) אין לר"ך לסתענות כל ימיו (ח) כל בו ומתענה (ו) רק לר"ך סמרה כמו שאר כנר (כל בו): ג' דהמתענה פעם אחת בר"ה (ז) תעניה (ג) חלום אם היה ביום ראשון (ד) צריך להתענות (ח) שני הימים (ט) כל ימיו ואם היה ביום שני ייתענה כל ימיו (י) יום שני בלבד. סגה (יא) וא"ל (ס) למיתב תענית לתעניתו (יב) דהא יש אומרים דמלוה לסתענות בר"ה (תכ"ד סימן רע"ה) וא"ל עננו בר"ה (יג) כמו שא"ל ביה"כ (סגסות מנכסים):

11) ת"ע
תק"ס: 53

13) ת"ע
ת"ק

12) ת"ע
ת"ק

מ"מ עדיין ק"ל, אס"ד דבר"ה לא שייך שמחת יו"ט
אלא כשאר ר"ח דעלמא, הרי בגמרא ביצה מצינו
הרבה דברים שהיה מן הדין לאסרם ביו"ט, ומשום דלא
אתי לאמנועי משמחת יום טוב התירו אותן, ומהן עור
לפני הדורסן (שם יא, א) ותריסי חניות (שם ז, ב) ולרב
ב יוסף התירו לחפור ולשחוט ולכסות (שם ז, ב), ולא
חיישינן דילמא מימלך ולא שחיט משום דאי לא שריא
ליה אתי לאמנועי משמחת יו"ט, ולא מסתברא
שהוציאו חכמים יו"ט של ר"ה משאר כל יו"ט בכל
הא, אדרבה ר"ה נמי בכלל יו"ט מיקרי וכדתנן (ר"ה
כ"ט, ב) יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו
תוקעין, ואי אין בו משום שמחת יו"ט רק אסור
בתענית כשאר ר"ח דעלמא, למה התירו בו אותן דברים
שלא התירו ביום טוב אלא משום שמחת יו"ט, כיון
שאין שמחת יו"ט נוהג בו. וי"ל דכיון דבכל יום טוב
נראה לחכמים להתיר אותן דברים משום דיש בהן
משום שמחת יו"ט ולא גזרו עליהם, לא גזרו נמי
עליהם אי"ט של ר"ה, דהואיל ושרו בכל יו"ט, ביו"ט
של ר"ה נמי לא גזרו, וכדאמרינן גבי טבילת אדם (שם
יח, ב) הואיל ובשבת שרי, ביוה"כ נמי שרי ולא גזרו
עליו, ועיין משכ"ל סימן שאח"ז.

ואלא שלכאורה יש להביא ראיה מכאן שאין ר"ה
כשאר יו"ט לאסור בו תענית משום שם יו"ט
אלא משום ר"ח בלבד, ושלא כדברי האומר^(א) מדכתיב
אלה תעשו לה' במועדיכם, הוקשו כל המועדים זה לזה
לענין איסור תענית ור"ה נמי בכלל זה. ונ"מ להא
דאמרין בפרק ג' שאכלו (ברכות מט, ב) דטעה ולא
הזכיר של ר"ח בברכת המזון אין מחזירין אותו משום
דאי בעי אכיל אי בעי לא אכיל. ופי' התוס' (ד"ה אי)
ורוב פוסקים [ור"י]^(ב) דהא אי בעי לא אכיל דקאמר
היינו פת שמברכין עליו כהמ"ז, והא דקאמר התם
שבתות יו"ט דלא סגי דלא אכיל, היינו דחייב לאכול
בהן פת. א"נ נ"מ להא דתנן בפ"ב דתענית (טו, ב) אין
גוזרין תענית על הצבור בר"ח בחנוכה ובפורים ואם
התחילו אין מפסיקין, והדבר ברור דשבת ויו"ט
דחמירי טפי מפסיקים. והשתא אי אמרינן דאין איסור
לתענית בר"ה אלא משום ר"ח בלבד אם התחילו אין
מפסיקין ואי בעי לא אכיל פת ואם לא הזכיר של ר"ה
כבהמ"ז אין מחזירין אותו. אבל אי אמרינן דאסור
להתענות בו משום שם יו"ט, חייב לאכול בו פת, ואם
לא הזכיר מחזירין אותו, ואם התחילו מפסיקין.

ועוד נראה לי להביא ראיה לזה שהרי היתר מלאכת
אוכל נפש לא נאמרה אלא ביו"ט של חג המצות,
וילפינן לכל יו"ט מיניה ואפילו ר"ה. ולהאי סברא
דשמחת שאר יו"ט מצוה ושל ר"ה רשות, היאך ילפינן
לר"ה מחג המצות שנאמר בו היתר אוכל נפש בפרשת
בבא, דשאני חג המצות שהותר בו אוכל נפש שהוא
משום מצוה, נתיר בר"ה שהוא משום רשות. אלא ודאי
שמחת יו"ט של ר"ה נמי מצוה הוא כשאר יו"ט,
לפיכך שפיר איכא למילף היתר אוכל נפש בר"ה מחג
המצות דגלי ביה קרא היתר אוכל נפש בהדיא, כיון
דדמי ליה בהא דשמחתו נמי של מצוה הוא.

14) ת"ע

3

16) ל' אב' ת' ע

מהו לומר זמן. ברכת שהייתי וקיימתי:
כיון דלא איקרו רגלים. דהא לא כהב
אלא שלש רגלים בשנה ונ"ד בתר במלות
ובתר השבעות ובתנ' הססה: אק"ל
חדתא חמיניא זמן. כשאלו רחוקה דלעת
משנה לשנה כשנן מהמדשים חמיניא
זמן ליש בשמחה יושג על ר"ה ויהיכ:

17) ח' א"ט
כ"ה ט"ז
נ' א"ז

ואמר רבה כי הוינא בי רב הונא
איבעיא לן מהו לומר זמן בראש השנה וביום הכפורים כיון דמונן לזמן ארתי
אמרין או דילמא כיון דלא איקרו רגלים לא אמרין לא הוה בידיה כי אחאי
בי רב יהודה אמר אנא יאקרא דהתא נמי אמרין לא הוה בידיה כי אחאי
מיבעיא לי כי קא מיבעיא לי טובה מאי א"ל רב ושמואל דאמרי תרווייהו
אין אומר זמן אלא בשלש רגלים מיתבי יתן חלק לשבעה וגם לישמונה ר"ה
אליעזר אומר שבעה אלזוימי בראשית שמונה אלו ח' ימי מילה ר' יהושע אומר
שבעה אלו שבעה ימי פסח שמונה אלו שמונה ימי הרג וכשהוא אומר
וגם לרבנות עצרת ור"ה ויהיכ מאי לאו לזמן לא לברכה הכי נמי מסתברא
דאי סיד לזמן זמן כל שבעה מי איכא הא לא קשיא דאי לא מברך
והאירנא מברך למחר וליום אחרא מ"מ בעינן כוס לימא מסייע ליה לר"ה
דאמר ר' זמן אמרו אפילו בשוק הא לא קשיא דאי קלע ליה כוס התניח
עצרת ור"ה יום הכפורים היכי עביד אי מברך עליה ושתי ליה כיון דאמר זמן
קבליה עליה ואמר ליה דהאמר ליה רב ירמיה בר אבא לרב מי בדלת וא"ל
אין בדילנא לברוך עליה ולנחיה *המברך צריך שישעום ליתביה לינוקא לית
ההלכתא טרב אחא (דילמא אחי למסרך מאי הוי עלה ישרוה רבנן לרב *יימר
סבא קמיה דרב הסרא במעלי וימא דרייש שתא אברו ליה זיל הוי היכי עביד
עובדא תא אימא לן כי חוייה א"ל רלויה לרמיב הרפסא ליה בדוכתיה איחור ליה
כסא דחמרא קדיש ואמר זמן והלכתא אומר זמן ברה וביוה"כ והלכתא זמן
אמרו אפילו בשנה

18) ח' א"ט
כ"ה ט"ז
נ' א"ז

בשנתנו לומר והיאלו בר"ה ויהיכ בשם רבתי לאמר הגדול זמן רבתי משולש שלל מה
פי רלס הייבנה שביהשלים והיאלו בר"ה ויהיכ. והיאלו רלוס מירושלמי
ודריך כדוהס. אכל גלון רבתי יתחק גלוי ז"ל כהניו בנרמיי"ם שלל לומר לפי שברכת
שעדים לא שייך אלל בשלש רגלים דכתיב ג"פ בשנה ירלס ומסוך ליה ליש כמהנה ידו
כברכת ס' ונ"י. זמן כהב רבתי שלליל דברכה מועדך זה קדין חגיגה דכתיב ביה
כברכת ס' לאהין זה ליש כ"ה שלש פעמים בשנה ומשנס זה חין לומר ולין לטו. יכלין
לעלה ולכרלס לפיך אלל ים לומר חין לטו יכלין לעלה חגיגה דכתיב ביה
שללו לטו רבתי ר"ה שלל לכווס בשבת לטו לומר שבת וכו' משני שרומרים
ט ומגינר הכנל ור"ה לא תג ולל רגל. והיאלו דלע"ס כן מהפלגין ומדועיט כי היכי
דלמריק (מלין דף טו) בתולא י"ט בהכלה זין יוס השכני לעשת ימי המעשה
דלמריק סוד הכללה הא שנה כהא מני סדור תיקון הוא שנה. אכל כששבת נור שר
שלס כהב בר"ה היו למרים בשמי ישיטם זין בהפלה זין בקיודש שעדים לשמחה
מגיס חמיס נשסן לטו יום הכוון הזה שצרי"ל כחוב אלל מועדי ס' ברש עינא ובסוף
ענינה וידבר פשה לטו מועדי ס' וקא"ל אכל מניכא פסח ועגלת וללס השנה זיוס הכשרים
ואסרם המיני עגרת ובולטו חיתקס להדי לקיודש מועדי ס' מקרלי קוש וכתיב זכרון
הכונה מקרס קוש.

ב"ר ונילו ברבדה במקום וילה טס האל רמדה טעם הרב כדי שלל ימך מתוך השמחה לעטנטי העולם וישכח עמי הטרול
ענן כן לריך למרכב זה עם זה כדי שיהיה פול הקץ המועיל ועשיתיה דקרא כך האל שלל פ"פ שלל כשר וחס הירלס והשמחה הם דבר והפס
שכשפה שהאלים מפחד מולו הוא שחק נרעש ודול. אכל הקצה לניט כן חדרנה כשהאלים מחבטין כדחלו ורל מפניו יתח ויגיל כלהו.
ירלח מפני שבתמעיניה מתעורר לקיים המנוח ושם ועולם בקיומה שיוע כי שכרו חסו ועשיתו לפניו ונל שמהו כו המנה שמתו בפסוק
חלו עבדו לח' ה' כירלח ונ"י ובפסוק חסר עבדו חס' ה' בשמחה ר"ל עבדו חס' ה' כירלח ובפסוק חס' ה' השמחה ועשית זה כמו
שמתנו ונ"י שמהו חסדו האורה כמו שהכיר למעלה שמהו זו מומרים ומחייבה כענין שנה' שנה' חסר לא עבדו חס' ה' חלדך כשהמה
ובסוף לבב ונ"י

חייבים להחזיר שמחה לימי-היראה

אנו עומדים בפתחם של הימים הנוראים.

- 1
 - 2 מטבע הדברים, עניין היראה הוא הבולט יותר בתקופה זו של השנה. הן
 - 3 בעצם השם: "נוראים", הן בתוכן התפילות, בניגוני-התפילה וכדו', והן
 - 4 באווירה הכללית שיש בה כובד-ראש-יותר מן הרגיל.
 - 5 אך עם זאת — אסור שייפקד מקומה של השמחה. וכשם שעמלים כדי
 - 6 להחזיר את היראה אל הלב, כך צריך גם לעבוד על החדרת השמחה. שהרי
 - 7 בעיקרם, אלה הם ימי רצון; אלה הם ארבעים הימים האחרונים בהם עמד
 - 8 משה בהר לבקש על חטא העגל, ומשום שהי' נתרצה וסלח, ונתן לישראל
 - 9 לוחות שניים כיוה"כ — לכן נבחרו מי הימים הללו שמרי"ח אלול ועד יוה"כ,
 - 10 כימי סליחה וכפרה.
 - 11 אם כן, נכון הוא שיראים מפני מלכו של עולם המתקרב אלינו — אבל איך
 - 12 אפשר שלא לשמוח כשמלכו של עולם מתקרב אלינו?!!... איך אפשר שלא
 - 13 להתמלא חדווה כשמתנערים סו"ס מטרדות והבלי העוה"ז, ומתקרבים אל
 - 14 האמת המוחלטת?
 - 15 חייבת להיות בנו שמחה עצומה, על קרבת אלקים חד-שנתית זו שאנו זוכים
- לה, שהרי: "קרבת אלקים לי טוב", מעיד לנו דוד המלך נאמנה (תה"ל עג, כח). וכשרי זירא שאל, — שבניגוד לנאמר בגמי' שהמתפלל "ותיקוין" לא ייזק באותו יום — הנה הוא התפלל "ותיקוין", ובכ"ז ניזוק בכך שגייסוהו להביא הדסים לפני המלך — ענו לו, שאין זה קרוי היזק; שכן אם היה רוצה לראות את פני המלך, הרי היה צריך לשלם על עצם ראיית פניו, ועתה, זכה לכך בחינם (ברכי ט: , ותוד"ה: כל).
- התקרבות למלך ב"יו, הריהי זכות כשלעצמה אף כשמדובר במלך גוי, וק"ו במלכי יהודה וישראל. וא"כ, על אחת כמה וכמה שהתקרבות אל מלך מלכי המלכים, צריכה לעורר בנו שמחה על עצם הקרבה לאלקים חיים ומלך-עולם.

19) שימת
ל ענין
נ' א"ז

העובר לפני התיבה ב"ש של ראש השנה כו' : (סס ע"ב)
 לא התקינו זה אלא צעת לרה לפי שהיו שומרין לאותו שהיה מתפלל שחרית שלא יתקע בשופר
 וכהיו משלימין התפלה היו השומרים הולכים לדרכם ולפיכך אותו שהיה עובר לפני התיבה
 להתפלל תפלת מוסף היה חוקע. ואמרו ונצטת הכלל לפי שלא היו קורין כלל לא בראש השנה
 ולא ביום הכפורים לפי שהם ימי עבודה והכנעה ופחד ומורא מהשם ויראה ממנו ומזרה ומנוס
 אליו ותשובה ותחנונים וצדיקה כפרה וסליחה וצכל אלו העניינים אינו הגון בשחוק והשמחה :

(20)
 פה ע"ה
 כ"ה ע"ה

שאלה: בכיה בראש השנה.

נשאלתי לפרש דברי הקדוש הארז"ל שנהג לבכות
 בר"ה, וכמבואר בבאר היטב (תקפ"ד ס"ק
 ב) שנהג בעצמו לבכות, ואמר מי שאינו בוכה בימים
 אלו אין נשמתו טובה ושלימה, וע"ז שאל השראל
 הלוא ר"ה יום טוב ומקרא מלא בנחמיה (ח—ט)
 שהעם בכו ואמרו להם נחמיה ועזרא היום קדוש הוא
 לה' אלקיכם אל תתאבלו ואל תבכו וכו' ואל תעצבו
 כי חדות ה' היא מעוזכם, הרי מפורש שאסור לבכות
 בר"ה, וכן כמעשה רב (מהגר"א) לאסור לבכות בר"ה
 שנאמר ואל תבכו ע"ש, וצ"ב סברת הקדוש הארז"ל.

(21) תשובה
 והנה ע"ה
 ע"ה סטיקאק
 ה: כ"ס ק

ולדעתי הדברים פשוטים וברורים. ובתפלה בודאי
ראוי לבכות שאז התפלה מתקבלת והקב"ה
מתמלא חמלה וכמבואר בזוה"ק שעל דמעות הקב"ה
לא מחריש, ובפסוק שאסר לא בכו בתפלה, רק
כששמעו כשקוראים בספר תורה יויכינו התחילו
לבכות, וכפי הנראה סתם מפחד ואימה, וע"ז קאמר
שפיר בפסוק אכלו משמנים ושתו ממתקים וכו' ואל
תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם, אבל אם בתפלה שופך
לבבו ובוכה הלוא לא מתעצב, רק אדרבה אז חדות
בלבו שמרגיש עצמו מקורב להקב"ה וכה"ג ודאי שרי.

ומסברא אמינא שאפילו הגר"א זצ"ל שאסר לבכות
 נתכוון כשבוכה בר"ה כשמתבונן כמעשיו
 ומפחד הדין, אבל בתפלה כשמתפלל בהתלהבות
 ושופך דמעות, גם הגר"א זצ"ל מודה שיותר בר"ה
 שכה"ג לא מיירי הפסוק כלל, ואפילו בשבת מותר
 כה"ג כמוכא במ"ב סימן רפ"ח סק"ד, ומביא המ"ב
 דו"ל, "שכן מצינו ברע"ק בור"ח שהיה בוכה מאוד
 באמרו שיר השירים באשר שידע היכן הדברים
 מגיעים וכ"ה מצוי במתפללים ככוונה", ע"ש.

ולפי זה כחנם תלו כמה אחרונים ענין בכייה בר"ה
 במחלוקת בין הגר"א והארז"ל, ולדברינו
 בתפלה כשבוכה ומתחנן עבד שפיר לכ"ע וכלי תפלה
 אסור לדאוג ולבכות ביום ר"ה כלל כי חדות ה' היא
 מעוז לנו ואין לירא ולפחד עד כדי בכייה בר"ה כלל,
 ושלוש בין הני עמודי העולם ואין ביניהם מחלוקת כלל.

(5)